

Naše zdraví v rukou umělé inteligence. Jak AI regulovat a na co dát pozor?

30.9.2026 - Jana Kuřátková | Akademie věd České republiky

Nástroje umělé inteligence využívají již dvě třetiny českých nemocnic - nejčastěji při diagnostice a vyhodnocování zobrazovacích metod. Role AI v posledních letech doslova skokově roste. Není se čemu divit. Možnost „delegovat“ na počítače rutinní úkoly lékařům uspoří čas, urychlí péči, a dokonce může pomoci zpřesnit rozhodování. Jenže přináší i úskalí. Na ta upozorňují evropské autority z řad EASAC a FEAM a směřují politikům důležitá doporučení.

Umělá inteligence se vyvíjí rychleji než regulace, které ji mají řídit. Oblast, ve které je to výrazně znát a současně je nesmírně citlivá, je právě zdravotnictví. Systémy umělé inteligence se v něm již využívají a mohou přinášet významné benefity, zejména v klinické péči a veřejném zdraví. Bez jasně stanovených pravidel však hrozí úniky dat, algoritmická předpojatost a ztráta lidské kontroly.

EASAC (Expertní rada evropských akademií) a FEAM (Federace evropských lékařských akademií) nyní vydaly zprávu, jejímž cílem je zajistit odpovědné využívání umělé inteligence v evropském zdravotnictví. Požadují, aby se k AI přistupovalo stejně jako k jakémukoli jinému nástroji ve zdravotnictví: její přínosy se musejí prokázat, je potřeba chápat možná rizika a průběžně kontrolovat její činnost.

Umělá inteligence již dnes pomáhá například s vyhodnocováním snímků z magnetické rezonance.

„Pokud chceme svěřit své zdraví umělé inteligenci, musíme jednat právě teď,“ zdůrazňuje André Knottnerus, spolupředseda pracovní skupiny EASAC. Expertíza 22 vědců z celé Evropy zahrnuje desítku základních doporučení směřujících zejména na zákonodárce. „Je na tvůrcích politik, aby zajistili regulační podmínky pro využívání umělé inteligence, které bude orientované na pacienta, účinné, bezpečné, spravedlivé a transparentní,“ dodává André Knottnerus.

Hlavně transparentně

Za Akademií věd ČR se pracovní skupiny zúčastnila Eva Fialová z Ústavu státu a práva. Na starosti měla kapitolu o legislativním rámci (kapitola 8 ve zprávě EASAC a FEAM). Za velmi důležité ovšem považuje také chytré financování ve vývoji AI i podpůrných systémů. „Vždy budou diagnózy, pro které se trhu nevyplatí vyvíjet AI diagnostické prostředky, byť by měly velký význam. Takový vývoj by měl být podpořen z jiných zdrojů,“ říká.

Rovněž je nutné poskytnout reprezentativní data pro trénování AI, aby se nestalo, že by nějaká skupina pacientů byla opomenuta. Dobrá paralela se nabízí u autonomních vozů – pokud je AI řidič trénovaný jen na situace, kdy se po silnici pohybují bílí muži, mohl by v reálném provozu srazit afroamerickou ženu. „Vztaženo ke zdravotnictví je to velmi nebezpečné i proto, že uživatelé mají tendenci umělé inteligenci důvěřovat, a mohou tedy zdravotní stav určité skupiny osob zanedbat,“ upozorňuje Eva Fialová.

Podle vědkyně se AI ve zdravotnictví nemusí řešit „v jednom balíčku“. Lze na ni aplikovat řadu právních institutů, které máme už dnes. Cílem zprávy EASAC a FEAM je přispět k implementaci nařízení EU o umělé inteligenci a nařízení o evropském prostoru pro zdravotní data (EHDS), k přípravě příslušných legislativních předpisů a k plánované iniciativě EU v oblasti umělé inteligence

ve zdravotnictví.

Deset doporučení pro tvůrce národních politik

EASAC-FEAM Report: AI in European Healthcare (2026)

Text: Jana Kuřátková, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Foto: EASAC, Shutterstock

Text je uvolněn pod svobodnou licencí Creative Commons.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Nase-zdravi-v-rukou-umele-inteligence.-Jak-AI-regulovat-a-na-co-dat-pozor>